

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 204 КЛ 3 / 20г
Дата 18.06.20г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от Министерския съвет на Република България
по конституционно дело № 3 за 2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 15 април 2020 г. Министерският съвет е конституиран като заинтересувана страна по конституционно дело № 3 за 2020 г. По това дело Конституционният съд е сезиран от 54 народни представители от 44-ото Народно събрание с искане за установяване на противоконституционност на целия Закон за социалните услуги (ЗСУ) и на всички изменения и допълнения в други закони, предвидени в неговите преходни и заключителни разпоредби, а при условията на евентуалност – и за установяване на противоконституционност на отделни негови членове. Общият брой на членовете в ЗСУ е сто седемдесет и два, от които и в изпълнение на дадените от Конституционния съд указания за конкретизация на атакуваните разпоредби вносителите са насочили искането си за установяване на противоконституционност към четиридесет и четири законови текста, а именно: чл. 1, чл. 2, чл. 3, ал. 1, чл. 5, чл. 6, чл. 7, чл. 11, ал. 2, чл. 12, чл. 13, ал. 2, чл. 14, чл. 15, чл. 17, чл. 23, чл. 26, чл. 29, чл. 31, чл. 41,

чл. 48, чл. 50, чл. 57, чл. 61, чл. 63, чл. 64, чл. 65, чл. 74, чл. 81, чл. 82, чл. 87, чл. 88, чл. 91, чл. 95, чл. 96, чл. 100, чл. 102, чл. 103, чл. 104, чл. 116, чл. 120, чл. 121, чл. 136, ал. 3, чл. 137, чл. 143, чл. 144, чл. 169, както и параграф 43 от Преходните и заключителните разпоредби.

Изведени от целия текст на искането, текстовете от основния закон, на които се позовават народните представители в твърденията си за противоконституционност, са: Преамбюлът, чл. 1, ал. 2 и 3; чл. 4; чл. 5; чл. 6, ал. 2; чл. 7; чл. 14; чл. 23; чл. 30, ал. 1; чл. 31, ал. 3; чл. 32, ал. 1; чл. 44, ал. 2; чл. 47, ал. 1 и 5; чл. 51, ал. 1 и 3; чл. 53, ал. 6; чл. 56; чл. 57, ал. 1 и 2; чл. 60, ал. 1 и чл. 122, ал. 1 от Конституцията.

Искането на народните представители за установяване на противоконституционност е структурирано в две части:

В първата част са обхванати твърденията за противоконституционност на ЗСУ, като самите твърдения са изведени в шест точки чрез съответното посочване на конституционните текстове, с които - според вносителите на искането, законът влиза в противоречие.

Във втората част са включени оспорвания на разпоредби от Семейния кодекс, Закона за закрила на детето, Закона за закрила от домашното насилие и Закона за предучилищното и училищното образование, като поводът за тяхното оспорване е, че Преходните и заключителните разпоредби на ЗСУ предвиждат промени в тях.

С определението на Конституционния съд от 15 април 2020 г. се допуска за разглеждане по същество искането за установяване на противоконституционност на ЗСУ в цялост, в това число на неговите преходни и заключителни разпоредби, предвиждащи изменения и допълнения в други закони. Предвид впоследствие направената от народните представители индивидуализация относно оспорените разпоредби, със същото определение е отделно допусната за разглеждане по същество и конституционосъобразността на: чл. 1, чл. 2, чл. 3, ал. 1, чл. 5, чл. 6, чл. 7, чл. 11, ал. 2, чл. 12, чл. 13, ал. 2, чл. 14, чл. 15, чл. 17, чл. 23, чл. 26, чл. 29, чл. 31, чл. 41, чл. 48, чл. 50, чл. 57,

чл. 61, чл. 63, чл. 64, чл. 65, чл. 74, чл. 81, чл. 82, чл. 87, чл. 88, чл. 91, чл. 95, чл. 96, чл. 100, чл. 102, чл. 103, чл. 104, чл. 116, чл. 120, чл. 121, чл. 136, ал. 3, чл. 137, чл. 143, чл. 144, чл. 169 от ЗСУ, както и на параграф 43 от неговите преходни и заключителни разпоредби.

Така извън предмета на образуваното пред Конституционния съд дело остават съдържащите се в част втора на искането оспорвания на отделни разпоредби от Семейния кодекс, Закона за закрила на детето, Закона за закрила от домашното насилие и Закона за предучилищното и училищното образование. Съответно конституционосъобразността на тези разпоредби не е предмет на обсъждане в становището на Министерския съвет.

Министерският съвет счита, че не противоречат на Конституцията както Законът за социалните услуги в неговата цялост, така и отделно оспорените разпоредби на Закона за социалните услуги, във връзка с което излага следните съображения:

1. В своето искане народните представители не обосновават самостоятелно противоречие с Конституцията за всяка една от отделно оспорените разпоредби на ЗСУ. Затова при отсъствието на конкретни доводи, относими към съответните законови текстове, Министерският съвет не обсъжда поотделно конституционосъобразността на всяка една от тях. Наред с това, сред отделно оспорените разпоредби, впоследствие индивидуализирани от вносителите, присъстват повечето от членовете, формиращи глава първа - Общи положения, на ЗСУ. В общите положения на всеки закон се посочват неговият предмет на регулиране, приложно поле, цели и принципи. Затова, само по себе си твърдение, че повечето общи положения на закон са установени в противоречие с Конституцията, предполага единствено преценката за конституционосъобразността на този закон в неговата цялост.

2. Така сред оспорените разпоредби е и чл. 1 от ЗСУ, очертаващ предмета на регулиране на този закон. Твърдението в искането, че разпоредбата е противоконституционна, означава, че според народните представители –

вносители на искането, закон, уреждащ материята относно предоставянето, ползването, планирането, финансирането, качеството, контрола и мониторинга на социалните услуги в Република България, няма допустимо от Конституцията място в системата на българското законодателство. Но според Преамбюла на основния закон на страната Република България е социална държава. Ето защо държавата чрез законодателния орган не само може, но и следва да регулира предоставянето, ползването, планирането, финансирането, качеството, контрола и мониторинга на социалните услуги като основни обществени отношения, свързани с изпълнението на нейната социална функция.

Гласувайки за ЗСУ, народните представители са упражнили конституционното си правомощие чрез закон да регулират основни обществени отношения в социалната сфера. Такова е и разбирането на самите народни представители, оспорили ЗСУ пред Конституционния съд, когато атакуват предвидените в параграф 43 от неговите преходни и заключителни разпоредби подзаконови нормативни актове по прилагането на закона с аргумента, че „Нормативната уредба на изключително важни правила за поведение следва да бъде в закон, а не в подзаконови нормативни актове съгласно основни принципи на правовата държава и Закона за нормативните актове“.

3. Социалните услуги не получават първична уредба за първи път в ЗСУ, а до неговото приемане са предмет на регулиране на друг закон – на Закона за социалното подпомагане. Законът за социалните услуги не кодифицира материята в социалната сфера на обществените отношения, а осигурява отделена в специален закон уредба единствено на социалните услуги като един от инструментите за социална подкрепа. В тази връзка не намира легална опора твърдяната в искането на народните представители замяна на конституционното право на социално подпомагане със социална услуга, защото приемането на ЗСУ е при запазване на уредбата в Закона за социалното подпомагане относно социалните помощи като отделен социален инструмент на подкрепа, чрез който се осигурява социално подпомагане в значението му на „държавногарантирана

безвъзмездна подкрепа“ (противоречието на ЗСУ с Преамбюла и чл. 51, ал. 1 от Конституцията).

4. Само по себе си разбирането, че социалната услуга законодателно трябва да бъде установена като „държавногарантирана безвъзмездна подкрепа“, не намира опора в цитираните конституционни текстове. Конституционният съд многократно в своята практика е изразявал позицията, че разпоредбата на чл. 51, ал. 1 от Конституцията прогласява като основно право на гражданите правото на обществено осигуряване и социално подпомагане, без да указва реда, начина, принципите и системата на неговото упражняване и практическо прилагане. При преценката за съответствие с принципа на социалната държава и с чл. 51, ал. 1 от основния закон, както се посочва в Решение № 13 от 2003 г. по к. д. № 11/2003 г., „следва да се има предвид, че Конституцията не определя конкретно нито условията, при които възниква необходимост от социално подпомагане, нито кръга от нуждаещи се лица или вида, размера и начините на подпомагане“, а ... уредбата на конкретните условия и форми на подпомагане е делегирана на законодателя. Законодателят е свободен, след като прецени потребностите на нуждаещите се и възможностите на обществото, да променя тази уредба „в границите на общата цел за създаване на социална държава“.

5. Законът за социалните услуги се явява част от българското законодателство в социалната сфера, което включва редица други действащи закони – Кодекса за социалното осигуряване, Закона за социалното подпомагане, Закона за закрила на детето, Закона за семейни помощи за деца, Закона за хората с увреждания, Закона за защита от домашното насилие и т.н., осигуряващи също подкрепа в различните конституционни аспекти на социалната държава. Затова при преценката за съответствие на ЗСУ с принципа на социалната държава и конституционното право на социално подпомагане този закон не следва да бъде изолирано разглеждан от останалото законодателство в социалната сфера, какъвто неправилен подход е приложен от вносителите на искането, аргументирайки неговото противоречие с Преамбюла и чл. 51, ал. 1 и 3, а също и с чл. 14 на основния закон.

6. Водеща теза в искането е, че прилагането на новата законова уредба ще има за последица всеобхватна приватизация на сектора на социалните услуги, като с това тяхното предоставяне ще се превърне в „платена търговска дейност с цел печалба“ на частни, в това число на чуждестранни и на чуждестранно финансирани доставчици на социални услуги. От тази теза вносителите извеждат не само базисното за тях твърдение за противоконституционност на ЗСУ – за противоречие с конституционния принцип на социалната държава, и извода, че с приемането на закона държавата изцяло „абдикира от социалната си функция“ да осигурява предвиденото в чл. 51, ал. 1 от Конституцията право на социално подпомагане на гражданите в значението му „държавногарантирана безвъзмездна подкрепа“, но тя служи и за довод при обосноваването и на останалите противоречия с Конституцията. Тезата на народните представители за приватизация на сектора на социалните услуги е погрешно изведена от разпоредбите на ЗСУ, предвид което всички основани на нея твърдения за противоконституционност са неоснователни.

7. Извършването на социална дейност не е конституционен прерогатив на държавата. Социалните дейности, включително създаването и предоставянето на социални услуги, не са сред дейностите, за които е допустимо установяването на държавен монопол съгласно чл. 18 от Конституцията. В този смисъл противоконституционна би била не законовата възможност, а законовата забрана за частноправни субекти да създават и да предоставят социални услуги, включително обхващаща оспорените в искането възлагане (чрез конкурс, а не чрез концесия съгласно чл. 18, ал. 5 от Конституцията) за управление от частни доставчици на създадените от държавата или от общината и финансирани с публични средства социални услуги, както и публично-частно партньорство в сектора на социалните услуги.

8. Законът за социалните услуги не предвижда „всеобхватна приватизация на сектора на социалните услуги“, а законова възможност социални услуги да се създават и да се предоставят и от частноправни субекти. Действително по силата на чл. 30 от ЗСУ доставчици на социални услуги могат

да бъдат и частно-правни субекти – физически или юридически лица, съгласно българското законодателство, съответно съгласно законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство. Няма обаче императивно изискване в ЗСУ само частноправни субекти да са доставчици на социални услуги, което на нормативно ниво би предпоставило приватизацията на този сектор. Напротив, съгласно ЗСУ не частните доставчици, а общините като публичноправен субект са основният доставчик на социални услуги, защото по закон общината може да предоставя всички видове социални услуги – пряко или чрез създадени от нея юридически лица, а също и защото тя е тази, която възлага на частните доставчици управлението на създадените от държавата или от общината и финансирани с публични средства социални услуги.

В допълнение следва да бъде посочено и разбирането на Конституционния съд (Решение № 16 от 2001 г. по к. д. № 6/2001 г. Решение № 3 от 2019 г. по к. д. № 16/2018 г.), че както с оглед на принципа на социалната държава, така и според редица други конституционни текстове държавата не е изключителен адресат на задълженията в социалната сфера и е несъмнено, че общините не могат да бъдат изключени от нея.

9. Само по себе си, предположение за евентуална фактическа приватизация на сектора на социалните услуги като резултат от прилагането на закон не може да бъде извеждано като аргумент за конституционна противоположност, още повече, че подобно предположение не се основава на практиката по прилагането на досега действащото законодателство: Законова възможност за предоставяне на социални услуги от частни доставчици съществува и досега на основата на действащото законодателство, като ЗСУ не разширява кръга на частните доставчици и не им предоставя тепърва правото да извършват социални услуги в обема, в който това понятие се дефинира от новия закон. Чрез легалното определяне на социалните услуги по смисъла на ЗСУ, което също се атакува като противоконституционно, е разширен единствено

обхватът на контролираната от държавата дейност на тези частни доставчици, като е установен за нея засилен (лицензионен вместо регистрационен) регулаторен режим (противоречието на ЗСУ с чл. 1, ал. 2, чл. 7 и чл. 56 от Конституцията).

10. Законът за социалните услуги не променя и кръга на чуждестранните доставчици на социални услуги, като той остава ограничен до ангажиментите на страната като държава – членка на Европейския съюз, включително по отношение на чуждите доставчици, които ще предоставят социална услуги еднократно или временно, без установяване на територията на Република България (Съгласно чл. 4, ал. 3 от Конституцията „Република България участва в изграждането и развитието на Европейския съюз“). В тази връзка не може да бъде споделено като лишено от легално основание опасението на народните представители за неограничен достъп в социалната сфера на чуждестранни икономически субекти/чуждестранно финансирани субекти - до степен на чуждо влияние, нарушаващо националния суверенитет и застрашаващо националната сигурност (противоречието на ЗСУ с Преамбюла, чл. 1, ал. 2 и 3 и чл. 44, ал. 2 от Конституцията).

11. С уредбата в ЗСУ държавата не само не „абдикира“ от социалната си функция в сектора на социалните услуги, предвиждайки тяхната приватизация. Напротив, на основата на заложеното в ЗСУ да бъде създадена Национална карта на социалните услуги държавата поема ангажимента за изграждане на национално ниво, по обективни критерии и в дългосрочен план на пълна мрежа от социални услуги, които да се финансират от държавния бюджет. Неоснователно в тази връзка е твърдението на народните представители за противоконституционност на ЗСУ, че с новия закон държавата „не поема гаранция за предоставяне на необходимите услуги на нуждаещите се граждани“, което би било нарушение на предвидената в основния закон особена закрила на старите хора, които нямат близки и не могат да се издържат от своето имущество, и на лицата с физически и психически увреждания (противоречието на ЗСУ с чл. 51, ал. 3 от Конституцията), а също и на децата в риск

(противоречието на ЗСУ с чл. 14 от Конституцията). Следва да бъде отбелязано, че Конституцията не ограничава прилагането на принципа на социалната държава до изискуемата от нея особена закрила на уязвимите групи в обществото, а този принцип в правовата държава и с оглед на конституционното начало за равенство пред закона следва да бъде и е насочен чрез уредбата в ЗСУ към всички български граждани, които се нуждаят от подкрепа, която може да бъде оказана чрез социална услуга, независимо от тяхната „раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние“. Затова предвидената в ЗСУ всеобхватност на социалните услуги като дейности, адресати и среда, в която могат да се осъществяват, противно на твърдяното в искането противоречие с Преамбюла, чл. 4, ал. 2 и чл. 6, ал. 2 от основния закон, е в съответствие с тези конституционни начала.

12. Предоставянето на социални услуги е професионална дейност, водещ момент в която е социалната работа. Социалната работа като професионална дейност изисква предоставянето на съответна на потребностите на лицето социална услуга (индивидуален подход), т.е. по необходимост тя включва тяхното установяване на основата на индивидуална оценка и изготвянето на индивидуален план. Законът за социалните услуги определя изисквания и правила, приложими при прилагането на индивидуалния подход в професионалната дейност по предоставянето на социални услуги, атакувани в искането като противоконституционни (противоречието на ЗСУ на чл. 30, ал. 1, чл. 32, ал. 1 и чл. 57, ал. 1 от Конституцията).

Считаме за недопустимо и юридически неиздържано приравняването и противопоставянето на регулацията на която и да е професионална дейност (например, тази на лекаря или на учителя) на правно-организационната форма, в която тя се осъществява (лечебно заведение – бюджетна организация или търговско дружество, или държавно, общинско или частно училище). А именно подобно приравняване и противопоставяне се прави в искането по отношение на социалната работа, изискваща извършването на индивидуална оценка и

изготвянето на индивидуален план, при предоставянето на социални услуги от частни доставчици (търговски дружества по Търговския закон или сдружения и фондации по Закона за юридическите лица с нестопанска цел), за да изведе доводът за противоконституционна тяхна намеса в личния и в семейния живот на българските граждани. В този контекст нелогично е и съждението на народните представители, че частни доставчици на социални услуги не трябва да имат право „да изискват информация, съдействие и становища от държавни органи, общината, личния лекар на лицето, семейството и близките на лицето, лечебни заведения, институции в системата на предучилищното и училищното образование“ и т.н. – някои от които също са (или могат да бъдат) частноправни субекти, защото така ще получат достъп до данни за личния и семейния живот на българските граждани, каквито само държавни органи следва да получават и съхраняват.

13. Предоставянето на социални услуги е професионална дейност, която няма държавно-властнически характер. Затова общината, когато възлага на частни доставчици управлението на създадените от държавата или от общината и финансирани с публични средства социални услуги, с това тя не прехвърля и упражняване на държавно-властнически правомощия. Актовете, в които намират израз упражняваните от съда или от институция в сферата на изпълнителната власт (Агенцията за социално подпомагане/дирекциите „Социално подпомагане и др.) държавно-властнически правомощия относно социални услуги, не са социална услуга по смисъла на ЗСУ и ЗСУ не предвижда възможност за тяхното издаване по делегация от частни доставчици на социални услуги. Следователно е неоснователно твърдяното в искането на народните представители предоставяне на държавни правомощия за упражняване от частни лица и организации, с което ЗСУ нарушава правото на гражданите да получат защита от неправомерните актове и действия на държавните органи, в това число да ангажират тяхната отговорност за вреди от действията или бездействията им (противоречието на ЗСУ с чл. 1, ал. 2, чл. 7 и чл. 56 от Конституцията).

14. В продължение на твърдението, че с приемането на ЗСУ държавата изцяло „абдикира от социалната си функция“ да осигурява конституционното право на гражданите на социално подпомагане в значението му „държавногарантирана безвъзмездна подкрепа“, вносителите на искането поддържат, че предвиденото в ЗСУ заплащане на социалните услуги противоречи и на чл. 60, ал. 1 от Конституцията. По-конкретно, според народните представители установеното със ЗСУ задължение на гражданите да заплащат такса за ползването на социална услуга „въвежда задължителна платена социална услуга, равносилна на данъчна тежест“, защото тази социална услуга се финансира от държавния, съответно общинския бюджет, т.е. тя се финансира от данъците, които гражданите плащат. Считаме, че именно конституционната разпоредба на чл. 60, ал. 1, на която се основават вносителите на искането, опровергава това тяхно твърдение:

Конституцията, предвиждайки в чл. 60, ал. 1, че гражданите са длъжни да плащат както установените със закон данъци, така и установените със закон такси, отграничава двата института на публично-правни вземания на държавата, всеки с различно предназначение. „Разграничителният белег между данък и такса е елементът услуга“, като данъците са „невъзвращаеми финансови задължения на гражданите“ – „основен инструмент за обезпечаването с финансови средства на основните функции на държавата“, а таксата – „финансово плащане, дължимо на държавата или общините по повод на предоставяни от тях дейности и услуги на юридически лица и граждани“ (Решение № 4 от 2013 г. по к. д. № 11/2013 г. и Решение № 4 от 2019 г. по к. д. № 15/2018 г.). Целта на таксата е да възстанови на държавата или общината част от финансираните от тях разходи за услугата, като без значение е качеството „данькоплатец“ на гражданина, когато той дължи такса за оказаната му услуга.

Съгласно българското законодателство социалната услуга е отделен инструмент на социална подкрепа, различен от социалната помощ, чрез която се осигурява социално подпомагане в значението му на „държавногарантирана безвъзмездна подкрепа“. Също така няма изрично конституционно изискване,

когато социалната услуга се предоставя от държавата или от общината, тя да е винаги безвъзмездна (както например това е посочено за образователните услуги в чл. 53, ал. 3, че основното и средното образование в държавните и общинските училища е безплатно). Ето защо не само не е налице твърдяната противоконституционност с чл. 60, ал. 1, но именно чл. 60, ал. 1, а също и чл. 141, ал. 4 от Конституцията обосновават конституционното основание за ЗСУ да установи държавните, съответно местните, такси за ползването на създадените от държавата и от общините и финансирани с публични средства социални услуги. Уредбата в ЗСУ относно освобождаването от заплащане на такси, както и относно социалните услуги, за които не се заплаща такса, е предвидена при съблюдаване на конституционното изискване, публичното вземане да е установено съобразно доходите и имуществото на гражданите, които ще го заплащат. Освен това, Законът за социалните услуги чрез съответни разпоредби в него гарантира, че всички приходи от такси за ползването на финансирани с публични средства социални услуги, независимо от доставчика (общината или частен доставчик), ще постъпват в бюджета на финансиращия орган (държавата или общината), което прави невярно съдържачото се в искането твърдение, че чрез режима на таксите се създават условия „за гарантирана печалба на частни икономически субекти, включително чуждестранни/чуждофинансирани“.

15. Не може да бъде споделена тезата на народните представители, че ЗСУ съдържа уредба, с която се нарушава конституционното право на родителите да отглеждат и възпитават децата си до пълнолетието им. Тази теза е развита в искането на основата на следните твърдения: ЗСУ признава права на детето, които влизат в противоречие, и дори имат превес, пред конституционните права и задължения на родителите по отглеждането и възпитанието на своите деца; ЗСУ предоставя на частните доставчици на социални услуги, включително на чуждестранните такива, да упражняват, и то на пазарен принцип, конституционни права и задължения на родителите по отглеждането и възпитанието на техните деца; Чрез правомощия, предоставени със ЗСУ на държавни институции („налагането на задължителни социални

услуги“), държавата изземва конституционни права на родителите по отглеждането и възпитанието на техните деца. Според народните представители тези техни твърдения обосновават противоречие на ЗСУ с чл. 6, чл. 14, чл. 47, ал. 1 и чл. 57, ал. 2 от Конституцията.

Сред законите, в които основно се урежда материя, свързана със семейните отношения, родителите и техните деца, са Семейният кодекс и Законът за лицата и семейството, Законът за закрила на детето и Законът за семейни помощи за деца, но не и ЗСУ. Законът за социалните услуги не предвижда социални услуги само за деца и техните родители, т.е. по материя на регулираните с него обществени отношения той не е такъв закон. В частта на атакуваните разпоредби - при уредбата на социалните услуги, когато те се предоставят на деца, ЗСУ само отразява концептуални виждания и механизми, залегнали в посочените закони. Затова тезата на вносителите на искането е необосновано насочена към уредбата в ЗСУ, в самите техни твърдения за противоконституционност се допуска погрешно смесване на системата за социални услуги със системата за закрила на детето, а конкретните доводи изразяват оспорване на понятия и институти, заложи в други закони.

Така например се атакуват разпоредби от ЗСУ (чл. 7, ал. 2 и чл. 14, ал. 2, т. 2) само защото в тях са употребени легални понятия („най-добър интерес на детето“ и „дете в риск“), вече използвани и дефинирани в друг закон (в Закона за закрила на детето), като по същество се възразява срещу определеното им в този друг закон значение (т. 5 и 11 на § 1 от Допълнителната разпоредба на Закона за закрила на детето). Твърдението на народните представители, че по силата на ЗСУ се налагат задължителни социални услуги за деца, както и тяхното настаняване извън семейството, по същество атакува не уредба в ЗСУ, а правния институт на мерките за закрила на детето, чиято уредба е също в Закона за закрила на детето. Принципната уредба на правата на детето е също в Закона за закрила на детето (Глава втора - Права на детето), затова неоснователно насочено към ЗСУ се явява и твърдението в искането, че законодателното

признаване на права на детето е в разрез с конституционните права и задължения на родителите по неговото отглеждане и възпитание.

Разпоредбите на ЗСУ, специално уреждащи предоставянето на социални услуги за деца, са изцяло в съответствие със Закона за закрила на детето, като реферират, включително чрез изрично препращане, към установените в него принципни положения, основни институти, права (и задължения) на деца и родители и правомощия на държавни институции, а направените с преходните и заключителни разпоредби на ЗСУ промени в този закон отразяват конституционно дължимата от държавата закрила на децата съгласно чл. 14 и чл. 47, ал. 1 и 4 от основния закон: „... децата са под закрила на държавата и обществото“, като „Децата, останали без грижата на близките си, се намират под особена закрила на държавата и обществото“. А в заключение следва да се посочи, че нито конституционните права и задължения на родителите по отглеждането и възпитанието на техните деца, нито конституционната закрила на децата от държавата и обществото, не лишава българските граждани до навършване на пълнолетие от права, защото съгласно чл. 6, ал. 1 от основния закон „Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права“.

С оглед на изложените аргументи считаме, че искането за установяване на противоречие на Закона за социалните услуги с Преамбюла, чл. 1, ал. 2 и 3; чл. 4; чл. 5; чл. 6, ал. 2; чл. 7; чл. 14; чл. 23; чл. 30, ал. 1; чл. 31, ал. 3; чл. 32, ал. 1; чл. 44, ал. 2; чл. 47, ал. 1 и 5; чл. 51, ал. 1 и 3; чл. 53, ал. 6; чл. 56; чл. 57, ал. 1 и 2; чл. 60, ал. 1 и чл. 122, ал. 1 от Конституцията е необосновано и неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)